

โรงเรียนในนิวซีแลนด์

ณัฐวิทย์ พจนตันติ¹

ผู้เขียนได้รับประสบการณ์ที่มีค่ายิ่งจากการไปศึกษาดูงานที่ Waikato University ประเทศนิวซีแลนด์ เพราะได้พบปะสนทนากับนักวิทยาศาสตร์ศึกษาและนักเทคโนโลยีศึกษาชั้นนำของนิวซีแลนด์ ซึ่งมีส่วนร่วมในการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษาเทคโนโลยีศึกษา และการสร้างหลักสูตรแห่งชาติ ซึ่งได้รับแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปวิทยาศาสตร์ศึกษา และการจัดหลักสูตรเทคโนโลยีศึกษา นอกจากนี้ยังได้เยี่ยมชมสถานศึกษาทั้งระดับโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย ได้เห็นสภาพของการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนการสอน สภาพห้องเรียน สภาพโรงเรียน การนำหลักสูตรแห่งชาติมาใช้ในโรงเรียน การจัดทำหนังสือคู่มือประกอบการเรียนการสอน และการวางแผนการสอนของครู ทำให้เห็นลักษณะการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนอย่างชัดเจน จึงอยากถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับทั้งจากการฟังบรรยายและการเยี่ยมชมสถานศึกษาดังกล่าว เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจ

หลักสูตรของนิวซีแลนด์

หลักสูตรของนิวซีแลนด์มาจากอังกฤษโดยเริ่มจากกลุ่มสอนศาสนา สมัยล่าอาณานิคม จากนั้นได้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรเรื่อยมา จนเป็นหลักสูตรแห่งชาติในปี ค.ศ.1877 และพัฒนาหลักสูตรต่อมาอีกหลายครั้งตั้งแต่ ค.ศ.1904 ต่อมาในช่วงปี 1920 พัฒนารายวิชา ปี 1929 พัฒนาหลักสูตรทุกส่วน ปี 1944 พัฒนาหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา และปี 1990 พัฒนาใหญ่ทั้งระบบ เมื่อมีการพัฒนาหลักสูตรก็จะมีการพัฒนาควบคู่ไปด้วย แต่ละท้องถิ่นจะจัดการพัฒนาตัวเอง ซึ่งการพัฒนาเพื่อเตรียมครูนั้นบริบทอาจแตกต่างกัน แต่แกนหลักที่ยึดเป็นแม่บท คือหลักสูตรแห่งชาติ

ระบบการศึกษา

การเข้าศึกษาในประเทศนิวซีแลนด์จะยึดอายุของผู้เรียนเป็นเกณฑ์ กล่าวคือครบ 5 ขวบวันใดก็เข้าเรียนวันนั้น ด้วยเหตุนี้ระยะเปิดภาคเรียนใหม่ นักเรียนจึงน้อย บางห้องมีนักเรียนเพียง 4-5 คน และค่อยๆ เพิ่มมากขึ้นจนถึงสิ้นปี แต่ละห้องมีนักเรียนห้องละ 20-25 คน ทั้งในระดับประถมศึกษาและ

¹ อาจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ระดับมัธยมศึกษา

โรงเรียนมัศึกษามีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น High School, College, Grammar School มีทั้งโรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วน และโรงเรียนหญิงล้วน โดยแบ่งภาคการศึกษาออกเป็นสี่ภาคเรียน เริ่มเปิดเรียนปลายกุมภาพันธ์-กลางธันวาคม ภาค

เรียนที่ 1 เปิดเรียนเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ภาคเรียนที่ 2 เมษายน-มิถุนายน ภาคเรียนที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน และภาคเรียนที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม โดยปิดภาค 2 สัปดาห์ ในเดือนเมษายน กรกฎาคม และกันยายน

ระบบชั้นเรียนตั้งแต่อนุบาลถึงมัธยมศึกษาแสดงเป็นตารางดังนี้

อายุ (ปี)	ระบบชั้นเรียนแบบเดิม	ระบบชั้นเรียนแบบใหม่
5-7	Junior primary	Year 1-3 Junior primary
8-10	Standards 2-4	Year 4-6 Primary
11-12	Forms 1, 2	Year 7-8 Intermediate
13-14	Forms 3, 4	Year 9-10 Junior secondary
15, 16, 17	Forms 5, 6, 7	Year 11-13 Senior secondary

การจัดการเรียนการสอน

ทุกโรงเรียนยึดหลักสูตรแห่งชาติเป็นแม่บทในการจัดการเรียนการสอน แต่สามารถกำหนดหลักสูตรของตนเองได้ และสามารถเปิดสอนหลักสูตรหลากหลายตามสภาพของชุมชนและความพร้อมของโรงเรียน โรงเรียนจะพัฒนาหลักสูตรทุกปีเพื่อปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

กลุ่มครูในโรงเรียนที่สอนวิชาเดียวกัน และระดับชั้นเดียวกันจะร่วมกันจัดทำแผนการสอนเฉพาะ โดยยึดหลักสูตรแห่งชาติเป็นหลักเหมือนกัน เป็นคู่มือที่ครูต้องศึกษาเพื่อเตรียมการสอนในรายวิชานั้นๆ ผู้เขียนได้ขอครูแผนการสอนรายคาบพบว่า เป็นเพียงตารางเวลาที่เขียนในสมุดบันทึก ระบุว่าวันเวลานั้นจะเรียนและทำอะไร เช่น เขียนว่าวันจันทร์ เซลล์ (Cell) ควิดิโอ แสดงว่าในวันจันทร์มีการเรียน

การสอนเรื่อง เซลล์ (Cell) โดยจัดกิจกรรมให้นักเรียนควิดิโอ มีเพียงเท่านี้ ส่วนรายละเอียดอื่นครูผู้สอนจะยึดตามคู่มือที่กลุ่มครูร่วมกันจัดทำขึ้น

ผู้เขียนได้สังเกตการสอนเรื่องการสังเคราะห์ด้วยแสง ชั้น Year 10 ซึ่งเป็นคาบปฏิบัติการทดลองขณะที่เข้าไปครูกำลังถามคำถามให้นักเรียนเขียนตอบประมาณ 10 ข้อ ตัวอย่างคำถาม เช่น สารตั้งต้นที่พืชใช้สังเคราะห์แสงได้แก่อะไรบ้าง จงเขียนสมการการสังเคราะห์แสง เป็นต้น เพื่อสรุปสิ่งที่เรียนผ่านมาและถามเพื่อนำเข้าสู่การทดลองที่จะต้องทำต่อไป ถามเสร็จก็เฉลยทันที โดยให้นักเรียนยกมือตอบ ครูเรียกชื่อให้ตอบเหมือนบ้านเรา เฉลยไปนักเรียนก็ตรวจกันเอง แล้วครูจึงถามคะแนนเป็นรายคน หลังจากนั้นครูอธิบายเรื่องใบไม้ที่ต้องใช้ในการทดลอง ซึ่งมีดังนี้คือ ใบไม้ที่เพิ่งเก็บจากต้น ใบไม้ซึ่งเก็บในที่มืด และใบไม้ที่เก็บในที่ที่มีสารคลอโรฟิลล์

คาร์บอนไดออกไซด์ แต่ละกลุ่มใช้เพียง 2 ใบ คือใบที่เพิ่งเก็บจากต้นซึ่งใช้เป็นใบควบคุมและใบทดลอง ผู้เรียนแบ่งหน้าที่กันเร็วมาก เช่น จัดเตรียมอุปกรณ์ ต้มน้ำ ต้มใบไม้ และทดสอบแบ่งใบกับสารละลาย ไอโอดีน อุปกรณ์ที่ใช้ในการทดลองมีพร้อม จัดเป็นระเบียบหยิบจับได้สะดวก ยกเว้นสารเคมีที่ต้องรับจากครู ขณะทดลองนักเรียนใส่แว่นตากันอันตราย และที่หน้าชั้นเรียนมีสายยางยาว ซึ่งเก็บไว้ในตู้ที่เขียนว่า Emergency Eye Wash สามารถลากมาล้างตาได้ทันทีเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ขณะที่นักเรียนทดลอง ครูจะเดินดูทั่วห้องและตรวจงานไปด้วย พร้อมทั้งติดตาม ติดตามครู ให้นักเรียนให้รางวัล เสริมแรง ใครมีที่ผิด ครูจะเรียกมาถาม มากุญ ผู้สอนและผู้เรียนใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คุ้มค่าจริงๆ

การปฏิบัติการทดลองใช้เวลาเร็วมาก ทดลองเสร็จครูถามผลที่ได้ และให้กรอกผลในตารางบนกระดาน เสียหายหมดคาบเรียนพอดี จึงไม่ได้เห็นวิธีการสรุปผลการทดลอง เอาไว้เล่าให้ฟังเมื่อมีโอกาสไปสังเกตการสอนครั้งใหม่ หรือท่านใดจะอนุเคราะห์เขียนมาเพื่อแลกเปลี่ยนกันคงดีมาก

บรรยากาศในชั้นเรียน

บรรยากาศของห้องเรียนแต่ละโรงเรียนที่ไปนั้นจัดและตกแต่งแตกต่างกันไป จากรูปภาพลงเห็นว่าแต่ละห้องมีสภาพน่าเรียนมาก มีขนาดกว้างขวาง มีการแบ่งพื้นที่ใช้สอยเป็นสัดส่วน ทุกห้องจะมีที่เก็บเครื่องมือเครื่องใช้ มีชั้นหนังสือที่นักเรียนสามารถหยิบมาอ่านได้ มีกระบะ กระจกปลุกต้นไม้ อ่างปลา บางห้องก็เป็นอ่างเปล่า มีเพียงหินกับน้ำ บางห้องก็เลี้ยงเต่า

ห้องปฏิบัติการชีววิทยาที่ได้เข้าไปสังเกตการเรียนการสอนนั้นน่าเรียนมาก มีพื้นที่ประมาณ 60

ตารางเมตร ห้องโปร่ง สบาย มีช่องระบายอากาศ ตลอดความยาวของห้อง ด้านหนึ่งหลังคายสูง ติดกระจกรับแสงสว่าง เป็นที่น่าสังเกตว่าทุกห้องใช้แสงธรรมชาติไม่ได้เปิดไฟเลย นอกจากนี้ยังมีกระถางปลุกต้นไม้และมีตู้เลี้ยงปลาอยู่หลังห้อง ส่วนอุปกรณ์ต่างๆ เก็บไว้ในตู้และวางบนชั้นอย่างเป็นระเบียบ หยิบใช้ได้สะดวก (ภาพที่ 1, 2 และ 3)

ภาพที่ 1 มุมซ้ายมือหน้าห้องปฏิบัติการชีววิทยามี Emergency Eye Wash เก็บไว้ในตู้

หากเป็นห้องเรียนประจำแต่ละห้องจะมีคอมพิวเตอร์อย่างน้อย 1 ชุด มีเครื่องดนตรี ที่เห็นส่วนใหญ่เป็นเปียโน มีอ่างเลี้ยงปลา และหนังสือ แต่ละห้องจัดต่างกัน โต๊ะเก้าอี้ปรับเคลื่อนที่ได้ แต่สิ่งที่เหมือนกันคือมีการแสดงผลงานของนักเรียนทั้งที่ติดบนผนังและแขวนบนราวที่จิ้งบนเพดาน บางโรงเรียนผู้ปกครองสามารถเข้าออกชั้นเรียนได้ตลอดเวลา ช่วงเย็นๆ จึงเห็นผู้ปกครองเข้ามานั่งเรียนในชั้นเรียนด้วย บางโรงเรียนมีผู้ปกครองอาสาเป็นครูผู้ช่วยหมุนเวียนเข้ามาช่วยครูสอนสัปดาห์ละ 3-4 วัน บางห้องที่มีเด็กพิเศษเรียนร่วมชั้น ห้องนั้นก็จะมีผู้ช่วยครูพิเศษด้วย

ภาพที่ 2 ห้องสว่างด้วยแสงธรรมชาติ

ห้องที่เห็นในภาพที่ 4 ก็จัดห้องไปอีกแบบ หนึ่งคือมีชั้นเอกสารและชั้นหนังสือตรงกลาง มีโซฟา นั่งอ่านหนังสือ หรือเอาไว้นอนครูก็นิ่มๆ ส่วนโต๊ะ นักเรียนอยู่รอบๆ บางอาคาร ห้องเรียนมี 2 ระดับ (ภาพที่ 5) จัดเหมือนบ้าน ด้านล่างมีโต๊ะเรียน ชั้นบน ปล่อยโล่ง เอาไว้รวมพลนักเรียนทั้งห้องเมื่อมีกิจกรรม ร่วมกัน

ภาพที่ 4 ลักษณะการจัดห้องเรียน

ภาพที่ 3 อุปกรณ์เก็บเป็นระเบียบ หยิบใช้สะดวก

ภาพที่ 5 ภายในห้องเรียนที่มี 2 ระดับ

ในภาพที่ 4 เป็นห้องของนักเรียนชั้น Year 5 ที่เพิ่งกลับจากทัศนศึกษาโดยไปกัน 5 ห้องเรียน ครู ไป 5 คน มีผู้ปกครองตามไปช่วยดูแลด้วย 21 คน เมื่อกลับมานักเรียนต้องจัดแสดงผลงาน จะเห็นได้

ว่านักเรียนร่วมมือกันและแบ่งหน้าที่กันดีมาก ต่างช่วยกันเลือกภาพถ่าย จัดตัวอย่างหिन เปลือกหอยและสิ่งที่น่าสนใจที่เก็บมา วาดภาพ และจัดบอร์ด มีทั้งที่ช่วยกันทำในห้องเรียน และออกมาทำนอกห้องเรียน บรรยากาศเป็นกันเอง ดูน่าสนุก เด็กทำงานกันอย่างเต็มที่ ครูเป็นเพียงผู้ช่วยเท่านั้น

ภาพที่ 6 นักเรียนจับคู่กันอ่านหนังสือ เลือกหนังสือได้ตามความสนใจ

ในช่วงเวลาการอ่าน ผู้เรียนสามารถเลือกหนังสือจากชั้นมาอ่านตามความสนใจ อาจอ่านคนเดียวหรืออ่านเป็นคู่ก็ได้ (ภาพที่ 6) จะนั่ง จะนอน ก็ตามสบาย มีหมอนโบริดให้ด้วย คนที่ยังอ่านไม่ค่อยได้ ครูจะคอยดูแลช่วยเหลือ ดังเช่นหนูน้อยในภาพที่ 7

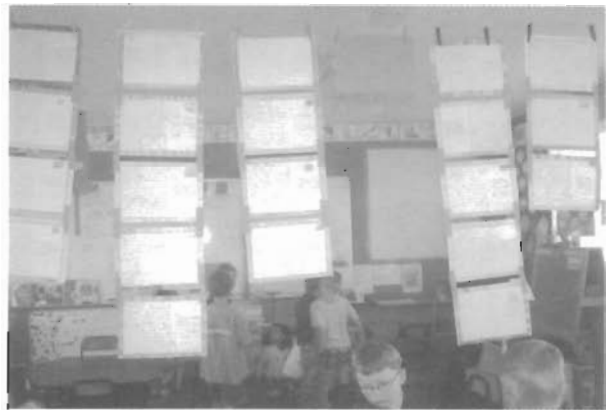

ภาพที่ 7 กลุ่มที่ครูต้องคอยให้ความช่วยเหลือ

ภาพที่ 8 นักเรียนภูมิใจในผลงานของตนเอง

หนูน้อยในภาพที่ 8 อวดผลงานของตัวเอง เขาบอกว่าเขาถุงเท้ามาใส่ดินและเมล็ดพืช พร้อมบอกว่า Beard Beard ผู้เขียนฟังไม่ออก งงอยู่นานกว่าจะรู้ว่า เขาบอกว่าเขาทำเคราให้ด้วย นอกจากนี้ยังมีผลงานอื่นๆ ติดทั้งที่ผนังห้องและแขวนไว้ (ภาพที่ 9) เด็กภูมิใจในงานของตนเองมาก

ภาพที่ 9 ผลงานนักเรียนติดทั้งที่ผนังห้องและแขวนไว้

ภาพที่ 10 โต๊ะวิทยาศาสตร์ของห้อง Year 2 เลี้ยงหนอนบนต้นไม้ด้วย

การประเมินผล

หน้าที่และเป้าหมายสำคัญของโรงเรียนคือการสร้างให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ การประเมินจึงไม่ได้ประเมินว่าสอบได้หรือตก เพราะนักเรียนทุกคนต้องเลื่อนชั้นตามอายุอยู่แล้ว ดังนั้นการประเมินที่ใช้

จะเป็น Formative Assessment ครูประเมินตลอดปี เพื่อให้เห็นภาพรวมของผู้เรียน และจดบันทึกผลการประเมินนำเสนอโรงเรียน เพื่อการประเมินหลักสูตร และสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้เป็นรายบุคคล

หากผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียน ครูต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอน หรือปรับเปลี่ยนแผนการสอน หรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก วิธีการประเมินใช้ได้หลายแบบ เช่น ใช้คำถามสั้นๆ ใช้การระดมสมอง ใช้แผนผังมโนทัศน์ หรือสังเกตจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน นักเรียนกับนักเรียน มีการบันทึกผลการเรียนของนักเรียนทุกคนและเลือกเก็บชิ้นงานทำเป็นแฟ้มงานส่งต่อให้ครูในระดับชั้นถัดไปเพื่อการพัฒนาการเรียนอย่างต่อเนื่อง ตลอดระยะเวลาที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนจนสำเร็จการศึกษา

การประเมินผลนักเรียนในทุกวิชาทำเหมือนกัน โดยประเมินเป็น 3 กลุ่ม คือ N C และ E โดย N คือ Naive C คือ Common และ E คือ Excellent ผู้เขียนได้ขอดูแบบบันทึกการประเมินผลของนักเรียนด้วย ก็เห็นผลการเรียนที่ประเมินไว้เมื่อปีที่แล้วที่ครูผู้สอนในชั้นปัจจุบันต้องรู้ว่าเด็กนักเรียนเป็นอย่างไร

เล่ามาตั้งแต่ต้นจนจบ คงนึกภาพของโรงเรียนในนิวซีแลนด์ออกและคงสามารถนำความรู้บางอย่างมาปรับใช้เพื่อประโยชน์แก่นักเรียนของเราได้

